

دیوان محاسبات کشور در گزارشی عنوان کرده بود که از مبلغ مصوب ۴۱/۲۶۸ میلیارد تومان برای فروش اموال و دارایی‌های مازاد دولت، تنها یک درصد محقق شده است. همچنین از مبلغ مصوب ۶۰ هزار میلیارد تومان برای واگذاری شرکت‌های دولتی، تنها ۲۸ درصد تحقق یافته است. با این حال وزارت امور اقتصادی و دارایی در پاسخ به دیوان محاسبات اعلام کرد که این

تحقق ۸۵ درصدی درآمد مولدسازی در بودجه سال ۱۴۰۳

اوراسیا هوای تازه برای اقتصاد ایران

کارشناسان معتقدند تجارت با اعضای شانگهای، اوراسیا و بریکس می‌تواند اثر تحریم‌ها در اقتصاد را کم‌رنگ کند

امین محمودی گروه اقتصاد

سیاسی و اقتصادی با کشورهای مختلف خصوصاً همسایگان ایران میسر شود.

یکی از این مناسبات، تعامل کشورهای طلی سال‌های اخیر با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا با بازاری ۸۵۰میلیارد دلاری و وارداتی ۳۳۰ میلیارد دلاری است که شامل روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان و ارمنستان است.

بازاری بکر

کل آمارهای گمرک طلی سالیان اخیر همواره تنها عدد ۳/۵ میلیارد دلاری را برای تجارت بین ایران و اوراسیا به ثبت رسانده به‌طوری‌که مجموع تجارت ایران با این پنج‌کشور در سال گذشته به هفت میلیون و ۶۶۰ هزار تن به ارزش سه میلیارد و ۵۳۱ میلیون دلار رسید ولی طرفین همواره بر پنج میلیارد دلاری شدن آن تا بازه ۱۴۴ تاکید کرده‌اند.

در ۱۰ ماهه سال جاری نیز صادرات ایران به این پنج کشور رشد ۲۲ درصدی به لحاظ ارزشی و ۲۷درصدی به لحاظ وزنی پیدا کرده به‌طوری‌که در این بازه زمانی چهار میلیون و ۲۸۲ هزار تن کالای ایرانی به ارزش یک میلیارد و ۶۳۱ میلیون دلار به اوراسیا صادر شده است.

مواد معدنی و مشتقات نفتی بیشترین

وزارتخانه موفق به کسب درآمدی بالغ بر ۲۵ هزار میلیارد تومان از طریق فروش زمین‌هازجریب اصفهان، به‌عنوان بزرگ‌ترین مزایده مولدسازی دارایی‌های دولت، شده است. همچنین تعداد اموال مازاد دولت مصوب هیأت عالی مولدسازی به ۲۷۱۴ فقره افزایش یافته که نشان دهنده‌گسترده‌گی برنامه‌های مولدسازی در سطح کشور است و ارزش قیمت‌گذاری‌های اموال مازاد دولت

مصوب هیأت عالی مولدسازی به ۶۲۰ هزار میلیارد ریال رسیده است. علاوه بر این در راستای سیاست‌های خصوصی‌سازی، قیمت پایه و شرایط واگذاری ۹ بنگاه مشمول واگذاری به ارزش ۹۲/۱۵۲ میلیارد ریال تصویب شده است. بخشی از سهام سه شرکت به ارزش ۱/۱۹۰ میلیارد ریال واگذار شده و ۲۹ شرکت در برنامه آماده‌سازی قرارگرفتند.

میزان صادرات وزنی و محصولات غذایی و کشاورزی بیشترین ارز ممکن را برای کشورهای به‌دست آورده‌اند. با این‌حال محصولات پلی اتیلن و پلاستیکی، محصولات آهنی، کاشی و سرامیک و سنگ‌ساختمانی، انواع فرش و موکت، دارو، محصولات بهداشتی، شوینده و آرایشی و انواع لاستیک خودرو و وسایط نقلیه، دیگر محصولات صادراتی ایران به اوراسیاست.

کارشناسان معتقدند می‌توان با همکاری این کشور در توسعه و بهره‌برداری از کریدور شمال و جنوب و توسعه سیستم حمل‌ونقل در ایران به تجارت ۲۰ تا ۳۰ میلیارد دلاری نیز چشم

دوخت، هر چند که اتابک، وزیر صمت می‌گوید؛ به‌دنبال تجارت ۱۰ میلیارد دلاری در آینده‌ای نزدیک است. چندی پیش بود که برای توسعه ارزآوری از اوراسیا و به گفته هادی طحان‌نظیف، سخنگوی شورای نگهبان، موافقت‌نامه تجارت آزاد ایران و اوراسیا به تصویب شورای نگهبان رسید و باید این موافقت‌نامه در اوایل سال آینده اجرایی شود.

این درحالی است که روند توافق بین شش کشور از سال ۱۳۹۸ شروع شد و در همان سال توافق نامه تجاری ترجیحی بین طرفین امضا شد؛ با این‌حال در دو سال اخیر این توافقی همچنان در مجالس کشورهای

عضو مورد مذاقه قرار گرفت.

سرانجام پس از تصویب این توافق‌نامه در مجالس کشورهای عضو، نهایتاً در دوم دی‌ماه امسال نمایندگان مجلس در جلسه علنی، کلیات و جزئیات گزارش کمیسیون اقتصادی در مورد لایحه موافقت‌نامه تجارت آزاد بین جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا و کشورهای عضو آن تصویب کردند.

در تاریخ هفتم دی‌ماه، سران کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در نشست شورای عالی این اتحادیه در شهر سن پترزبورگ روسیه، با اعطای موقعیت ناظر به جمهوری اسلوانی ایران موافقت کردند.

جزئیات صادرات کالاهای ایرانی به اوراسیا

روسیه با خرید دو میلیون و ۱۰۷ هزار تن کالا به ارزش ۸۸۹ میلیون و ۳۷۹ هزار دلار، مقصد ۴۹/۲درصد وزن و ۵۴/۵ درصد ارزش کالاهای صادره به اوراسیا بوده که صادرات ما با این کشور نسبت به مدت مشابه با رشد ۱۵/۴ درصدی در وزن و ۱۶/۸ درصدی در ارزش همراه بوده است. ارمنستان با خرید یک میلیون و ۷۱۸ هزار تن کالا از ایران، مقصد ۴۰/۱ درصد وزن و ۲۴/۷ درصد ارزش کالاهای صادره به این اتحادیه بوده که صادرات کشورمان به این کشور نسبت به مدت مشابه ۵۶/۵ درصد در وزن و ۲۰/۷ درصد در ارزش رشد را نشان داده است.

قزاقستان به‌عنوان سومین مقصد، خریدار ۹/۱درصد وزن و ۱۴ درصد ارزش کالاهای صادراتی ایران به این اتحادیه بود که ۳۹۰ هزار ۴۶۲ تن کالای ایرانی به ارزش ۲۲۷ میلیون و ۵۰۰هزار دلار را وارد کرده که این میزان نسبت به ۱۰ ماهه پارسال با رشد ۱/۴ درصدی در وزن و ۳۸/۷درصدی در ارزش همراه بوده است.

قرقیزستان با خرید ۴۹هزار و ۴۰۰ تن کالای ایرانی به ارزش ۹۵ میلیون و ۳۲۲ هزار دلار، رشد ۵/۲درصدی در وزن و ۴۵/۷ درصدی در ارزش را تجربه کرده و خریدار ۱/۲درصد وزن و ۵/۸درصد صادرات کالاهای ایرانی به اتحادیه اوراسیا بوده است. بلاروس با خرید ۱۷ هزار تن کالا از ایران به ارزش ۱۶ میلیون و ۵۶۵ هزار دلار، به‌رغم رشد ۲/۳درصدی در وزن، کاهش ۲/۳ درصدی در ارزش کالاهای صادراتی ایران به این کشور را داشتیم. سهم وزنی صادرات ایران به بلاروس ۴/۴درصد کل وزن کالاهای صادره به اتحادیه اوراسیا و سهم یک درصدی از ارزش کل کالاهای ایرانی صادر شده به این اتحادیه بوده است.

برق تجدیدپذیر و رفع ناترازی در کشور، گفت: این درحالی است که طی سال‌های اخیر کل ظرفیت برق تجدیدپذیر کشور به ۲۰۰۰ مگاوات هم نرسیده است؛ بنابراین توصیه می‌شود دولت در کنار توجه به انرژی‌های تجدیدپذیر، به برنامه‌ریزی برای رفع کسری موجود و تأمین نیازهای آینده، به سیدی متنوع از منابع تولید برق با لحاظ کردن مزایا و معایب تمام روش‌ها توجه کرده و صرفاً به یک روش تکیه نکند.

این کارشناس انرژی تصریح کرد: یادآوری اهمیت تنوع بخشی به منابع تولید برای رفع ناترازی برق قطعاً به‌منظور نقض جایگاه انرژی‌های تجدیدپذیر و فواید و مزایای آن برای اقتصاد، محیط‌زیست و صنعت کشور نیست، بلکه هدف از طرح چنین مواردی این است که از ابتدا و پیش از اقدام به سرمایه‌گذاری کلان در این بخش، با چشم باز و در قالب سند جامع و آمایش سرزمینی، همه ظرفیت‌های تولید برق اعم از فسیلی، اتمی، خورشیدی، بادی و... با توجه به مزایا و معایب روش تولید و موقعیت هر منطقه دارای ظرفیت لحاظ شود؛ به خصوص این‌که ایران در همه این انرژی‌ها نیاز چندانی به خارج نداشته و تماماً متکی به داخل است.

سهم برابر اورانیوم و زغال سنگ در تأمین برق آمریکا

وی تصریح کرد: بررسی کشورهای مختلف هم نشان می‌دهد بسیاری از این کشورها هیچ‌کدام از شیوه‌های تولید برق را بر دیگر روش‌ها غالب نکرده و از هر روشی برای تولید برق استفاده کرده‌اند. مثلاً آمریکا ۴۰ درصد برق خود را با گاز و ۲۲درصد با انرژی‌های تجدیدپذیر تأمین می‌کند. این کشور برای تولید برق حتی به سوازندن زغال سنگ هم تکیه کرده و ۲۰درصد برق خود را با این روش تأمین می‌کند. انرژی هسته‌ای هم در تأمین برق این کشور سهم ۱۸ درصدی دارد.

مدنی افزود: در طرف مقابل، تجربه کشورهایی که به منابع تولید برق خود تنوع نداده و بر یک شیوه تمرکز کرده‌اند؛ گرفتاری‌های آنان در شرایط خاص را به خوبی نشان می‌دهد. مثل اتکای آلمان به گاز روسیه که با وقوع جنگ اوکراین دچار چالش شد یا وابستگی بالای فرانسه به برق اتمی حاصل از اورانیوم وارداتی از آفریقا که با وقوع کودتا در کشورهای مبدأ، این کشور را با مشکلاتی مواجه کرد. این کارشناس تصریح کرد: بنابراین با توجه به اهمیت تنوع‌بخشی به منابع تولید و رفع ناترازی برق، باید در قالب یک سند جامع و کلان، همه پتانسیل‌ها از جمله خورشیدی، بادی، اتمی، میکروآرکتورها و... احصا و برای بهره‌برداری مناسب از آنها برنامه‌ریزی شود.

گزارش

افزایش امنیت با تنوع بخشی در تولید انرژی

وزیران رسیده و در حال پیگیری است تا صنعت نیروگاه‌های خورشیدی هم در کشور رشد کند. رئیس گروه توسعه همکاری‌های بین‌المللی سانبا تاکید کرد: در حوزه ساخت اینوترهای خورشیدی هم شرکت‌هایی به‌خصوص در اینوترهای مقیاس کوچک فعال هستند که اگر بازار کشش بیشتری از خود نشان دهد قطعاً می‌توانند با سرمایه‌گذاری بیشتر، محصولات متنوع‌تری را به بازار عرضه کنند. در حوزه توربین‌های بادی هم از سال‌های پیش اقداماتی برای بومی‌سازی این فناوری اعم از ساخت پره، برج، ناسل، گیربکس و ژنراتور در کشور صورت گرفته و دو شرکت با انتقال دانش فنی در سال‌های گذشته و توسعه درون‌زای فناوری بعدی در حال کار هستند. سانبا هم باتدوین برنامه‌های کلان ملی همچنین وضع مشوق‌های مختلف در مسیر استفاده از تجهیزات داخلی در حال حمایت از این شرکت‌هاست.

ضرورت تنوع‌بخشی به منابع انرژی

تفضلی با اشاره به ضرورت تنوع‌بخشی به تولید برق با استفاده از انرژی‌های پاک و تأثیر آن در محیط‌زیست و اقتصاد، گفت: باید برای ارتقای امنیت انرژی و کاهش آلودگی و جلوگیری از کاهش بیشتر تولید ناخالص داخلی که به دلیل ناترازی گاز و برق در کشور ایجاد شده، برنامه منسجمی اعم از افزایش بهره‌وری

کشور ما چند سالی است که در بخش انرژی به‌خصوص برق با ناترازی‌های نگران‌کننده‌ای مواجه شده است. این ناترازی اکنون در اوج مصرف به ۲۰ هزار مگاوات رسیده و پیش‌بینی می‌شود در تابستان پیش‌رو به ۲۴ هزار مگاوات افزایش یابد. دولت تصمیم گرفته بخشی از این ناترازی را با سرمایه‌گذاری در انرژی‌های تجدیدپذیر جبران و ظرف ۳/۵ سال آینده، برای تولید ۳۰ هزار مگاوات برق خورشیدی و بادی، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری کند. وزارت نیرو معتقد است این ظرفیت در کشور وجود دارد. برخی کارشناسان هم می‌گویند دولت نباید برای رفع این ناترازی صرفاً به انرژی خورشیدی و بادی تکیه کند و باید تمامی روش‌های تولید برق را روی میز گذاشته و برای هر کدام برنامه‌ریزی کند.

کاهش فشار بر نیروگاه‌های حرارتی

مهدی تفضلی، رئیس گروه توسعه همکاری‌های بین‌المللی سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری برق وزارت نیرو(سانبا) درباره پتانسیل انرژی‌های تجدیدپذیر برای تأمین برق کشور گفت: وضعیت پتانسیل نیروگاه‌های خورشیدی و بادی منصوبه و قابل نصب در ایران به‌گونه‌ای است که پیک مصرف برق در روز به‌راحتی توسط نیروگاه‌های خورشیدی و پیک مصرف برق در بعدازظهرها به‌خصوص در برخی فصول سال می‌تواند به‌راحتی توسط نیروگاه‌های بادی پوشش داده شود. وی تصریح کرد: استفاده از این پتانسیل می‌تواند فشار بر نیروگاه‌های حرارتی را کاهش دهد و از قطعی برق در صنایع و بخش خانگی جلوگیری کند. همچنین در صورت استفاده از ظرفیت انرژی باد و خورشید، گاز به جای مصرف در نیروگاه‌ها، خوراک واحدهای پتروشیمی و پالایشی شود تا ارزش افزوده بیشتری برای کشور حاصل شود.

زنجیره تولید از سیلیکون تا پنل خورشیدی

تفضلی درباره وضعیت زنجیره بهره‌برداری از انرژی‌های تجدیدپذیر در کشور افزود: در حوزه ساخت پنل‌های خورشیدی، شرکت‌هایی در بخش‌های مختلف زنجیره تبدیل سیلیکون به پنل خورشیدی طی سال‌های اخیر فعال شده‌اند و به‌خصوص در انتهای زنجیره که تبدیل سلول به پنل است ظرفیت خوبی در کشور وجود دارد. سندی هم در سطح ملی برای حمایت همه‌جانبه از بخش‌های مختلف این زنجیره از تولید سیلیکون تا شمش، ویفر و... به تصویب هیأت

اقتصاد

ECONOMIC

پنجشنبه ۱۶ اسفند ۱۴۰۳ شماره ۶۹۹۹

یادداشت

حمیدرضا کاکوند افغال بخش خصوصی

رشد اقتصادی

با بومی‌سازی دانش فنی

رشد اقتصادی هر کشوری به مؤلفه‌هایی وابسته است. در این میان باید توجه داشت که با بومی‌سازی دانش فنی می‌توان شرایطی فراهم کرد که اقتصاد کشور بهبود پیدا کند. البته این مهم باید از سوی بخش خصوصی اتفاق بیفتد، زیرا بومی‌سازی دانش فنی در نهایت به رشد اقتصادی، خودکفایی و پیشگیری از مسائلی مانند مهاجرت منجر خواهد شد.

به این ترتیب می‌توان گفت چنانچه علم و اقتصاد در یک کشور در اختیار بخش خصوصی باشد، شرایط آن کشور بهتر خواهد شد، زیرا تعامل‌های اجتماعی و اقتصادی در جامعه روند بهتری به خود خواهد گرفت. این درحالی است که اگر دانش فنی و تولیدات فقط در دست حاکمیت باشد، این تعاملات با سختی همراه خواهد بود، زیرا مردم با حاکمیت سخت‌تر وارد کش و واکنش می‌شوند و این مسأله به‌عنوان قاعده اقتصاد در دنیا شناخته می‌شود.

در این میان باید توجه داشت که بخش خصوصی از چابکی و هوشیاری بیشتری نسبت به بخش دولتی برخوردار است. در واقع بخش خصوصی برای بقای اقتصادی خود می‌چنگد اما بخش دولتی برای بقای سیاسی خود تلاش می‌کند. به‌عبارت دیگر دولت باید در حوزه مدیریت کلان کشور فعال باشد، به نظارت و سیاست‌گذاری بپردازد و سیاست‌های این حوزه را براساس تعاملاتی که با بخش خصوصی دارد در نظر بگیرد.

این درحالی است که بخش خصوصی برای بومی‌سازی دانش فنی در کشور با موانعی نیز مواجه است. برای نمونه، برای رسیدن به این هدف نیاز به تعامل با دنیاست تا بتوان ارتباطات علمی و تجاری برقرار کرد. این درحالی است که ما به‌دلیل موانعی که وجود دارد، نمی‌توانیم با دنیا وارد دادوستد مالی شویم. مثلاً امکان عضویت در یک کتابخانه یا دانشگاه بین‌المللی به‌راحتی وجود ندارد. علاوه بر این باید توجه داشت که این شرایط و نبود دسترسی به منابع بین‌المللی سبب شده در کشورمان نتوانیم آن‌طور که باید از نیروی انسانی دانش‌آموخته نیز بهره ببریم.

در چنین شرایطی امکان پیشرفت از شرکت‌های بزرگ گرفته می‌شود و شرکت‌های کوچک و استارت‌آپی نیز به قول معروف قبل از پا گرفتن از بین می‌روند و بخشی از اعضای آنها ناچار به مهاجرت می‌شوند.

در چنین شرایطی، حمایت‌های مناسبی نیز از بخش خصوصی نمی‌شود. برای نمونه در حوزه تسهیلات بانکی باید گفت نگاه اشتباهی نسبت به بخش خصوصی وجود دارد و تشکیلات بانکی به‌دنبال حمایت از بخش خصوصی نیست بلکه به دنبال انتفاع خود است.

اقتصاد بین‌الملل

دود جنگ تعرفه‌ای ترامپ

در چشم مصرف‌کنندگان آمریکایی

تعرفه‌های ۲۵ درصدی بر واردات از کانادا و مکزیک تهدیدی برای تشدید بحران قیمت خودروست که در حال حاضر خریداران را از بازار خارج می‌کند. تعرفه‌های اخیر دونالد ترامپ، بر کانادا و مکزیک این خطر را به همراه دارد که قیمت خودروهای آمریکا را تا ۱۲ هزار دلار افزایش دهد و مصرف‌کنندگان و شبکه عرضه خودرو در این منطقه در تحت فشار بیشتر قرار دهد. با این تعرفه‌ها، هزینه ساخت یک خودروی برقی کراس‌اوور ۴۰۰۰ دلار آمریکا افزایش خواهد یافت. در حالی‌که این افزایش سه برابر بیشتر از یک وسیله نقلیه الکتریکی است و این هزینه‌ها احتمالاً به مصرف‌کنندگان منتقل می‌شود. منابع آگاه اعلام کردند که مدیران ارشد شرکت‌های خودروسازی جنرال موتورز، فورد موتور و استیلانتیس، هفته گذشته در یک جلسه گفت‌وگو با وزارت بازرگانی آمریکا، درباره عواقب اقتصادی وخیم تعرفه‌های دونالد ترامپ هشدار دادند.

مصرف‌کنندگان ممکن است متوجه شوند که برخی از وسایل نقلیه به‌طور کلی ناپدید شوند، زیرا خودرو سازان تولید مدل‌هایی را متوقف می‌کنند. حتی اگر ثابت شود که تعرفه‌ها کوتاه‌مدت هستند، خودرو سازان در حال حاضر اقداماتی را برای مهار این عوارض انجام داده‌اند.

